

Llenguatge i expressió corporal

Primer cicle

- Iniciació en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal com a oportunitat d'expressió i representació.
- Expressió i exploració lliure del gest i el moviment en l'espai.
- Participació en jocs i danses senzilles reproduint alguns moviments i gestos.

Segon cicle

- Experimentació de les possibilitats expressives i comunicatives del propi cos en propostes individuals i grups.
- Participació i gaudi en jocs d'expressió corporal i dramàtica.
- Ús de recursos expressius del propi cos en la comunicació oral.
- Participació i interès per espectacles de les arts escèniques que despertin la sensibilitat i la creativitat.

Relació amb les tecnologies digitals

Segon cicle

- Ús saludable d'aplicacions i eines audiovisuals i digitals amb diferents finalitats: creació, comunicació, aprenentatge i gaudi.
- Lectura i interpretació d'imatges i d'informació rebuda a través de mitjans digitals.

Eix 3. Un infant que descobreix l'entorn amb curiositat

L'infant té una necessitat natural d'entendre el món que l'envolta i des de les primeres edats elabora hipòtesis i pensaments sobre aquest món. L'escola bressol o l'escola han de connectar amb els interessos i les actituds que manifesten, aprofitant la seva curiositat i entusiasme, per fer créixer aquest coneixement d'una manera cada vegada més estructurada. Per fer-ho es disposa, entre d'altres, de dues eines: el joc i l'experimentació.

Mentre juga l'infant explora i experimenta. En el joc, hi intervenen un seguit de processos que són la base per anar construint coneixements de tota mena: sensorials, motors, socials, físics... La manipulació i l'experimentació amb diferents materials afavoreixen la construcció de les primeres relacions causals, que els orienten en els seus comportaments d'exploració de l'entorn. D'aquesta manera, els infants intervenen sobre els elements, els objectes, les situacions que els interessen i es van formant una autoimatge amb capacitat d'aprendre i amb recursos per prendre nous reptes.

Les competències específiques d'aquest eix s'orienten al desenvolupament del pensament i de les estratègies cognitives a través del procés de descobriment de l'entorn físic i natural.

L'eix s'organitza al voltant de tres competències específiques. La primera s'orienta al desenvolupament de les habilitats que l'ajuden a identificar i establir relacions lògiques entre els diferents elements de l'entorn; la segona se centra en una actitud crítica i creativa per identificar reptes i proposar possibles solucions, i la tercera suposa un acostament respectuós cap al món natural per despertar la consciència de la necessitat de

fer-ne un ús sostenible.

Es concep el medi natural com la realitat en la qual s'aprèn i sobre la qual s'aprèn. Els sabers s'estableixen en funció de l'exploració dels elements de l'entorn, mitjançant la interacció corporal amb aquest i les habilitats i els processos que se'n deriven.

La indagació de l'infant sobre el món que l'envolta comporta el desenvolupament d'estratègies com l'anticipació i la previsió, la formulació d'hipòtesis i l'observació de fenòmens per constatar si es compleix el que espera, i també la discriminació de característiques o atributs. Així doncs, es produeix un acostament intuïtiu a nocions i conceptes bàsics que pertanyen al món físic, sempre contrastats amb la realitat, per començar a posar les bases del pensament científic.

Gràcies a la reflexió sobre les seves experiències i relacions amb els elements de la natura, els infants aniran progressant cap a l'observació i comprensió de les manifestacions i conseqüències d'alguns fenòmens naturals. També s'aniran apropiant gradualment al coneixement i la valoració dels éssers vius, d'algunes de les seves característiques i de les relacions que s'estableixen entre ells i amb els éssers humans. Prendrà una rellevància especial el foment de la valoració a la diversitat i la riquesa del món natural, a partir del descobriment que les persones formem part també d'aquest medi i de la vinculació afectiva que hi tenim, dos factors bàsics per a la cura i el respecte pel medi ambient i l'adquisició d'hàbits ecosaludables i sostenibles.

Competències específiques de l'etapa

Competència específica 1. Observar i reconèixer característiques de materials i elements i establir relacions entre ells, mitjançant l'experimentació i la manipulació sensorial, per avançar cap a estructures de pensament cada vegada més complexes desenvolupant habilitats de raonament matemàtic.

En aquesta etapa, la curiositat dels infants per descobrir el món que els envolta fa de l'exploració a través de la manipulació sensorial l'instrument perfecte per identificar les característiques dels materials i objectes del seu entorn més proper i per establir relacions entre ells.

A mesura que l'infant es va desenvolupant, la capacitat exploratòria s'amplia: al propòsit d'obtenir plaer per sentir i tocar s'afegeix progressivament l'interès per indagar sobre les diferents característiques dels objectes. Al moviment ampli i global característic de les primeres edats se li suma la capacitat per exercir accions més específiques i detallades sobre aquests objectes. Aquest procés els proporciona cada vegada més informació sobre les qualitats dels objectes. Aquesta exploració manipulativa imprescindible és el primer pas per a la construcció d'un coneixement i d'un raonament més abstracte.

L'equip educatiu ha de crear situacions i contextos significatius, potenciar el joc autònom lliure i oferir materials i propostes que responguin als interessos i inquietuds individuals i de grup, i a la intencionalitat educativa.

Les situacions quotidianes ofereixen diverses oportunitats perquè els infants comprenguin i utilitzin el raonament matemàtic com un mitjà per descobrir i comprendre el món. S'ha d'afavorir la descoberta manipulant, observant i comparant les característiques i les propietats dels objectes, materials, elements, esdeveniments..., en contextos reals. A través del raonament matemàtic, l'infant avança en la descoberta sensorial, en les seves possibilitats perceptives i en l'establiment de relacions lògiques amb l'entorn.

Criteris d'avaluació de final d'etapa

- Utilitzar estratègies i formes pròpies de raonar per resoldre un repte i explicar el procés emprat.
- Establir relacions entre elements, diferenciant-ne qualitats o atributs, captant patrons i sabent-ho comunicar.
- Construir la noció de quantitat a partir de situacions contextualitzades i significatives.
- Reconèixer nombres en situacions quotidianes, adonant-se que poden tenir diferents usos: quantitat, identificació, ordre i situació.
- Desenvolupar de manera progressiva estratègies de càlcul i mesura en situacions significatives, utilitzant

diferents elements i eines.

Sabers

Diàleg corporal amb l'entorn. Exploració d'objectes i materials

Primer cicle

- Observació de qualitats perceptibles i exploració dels elements de l'entorn.
- Diferenciació d'algunes qualitats sensorials fruit de l'observació i l'exploració dels objectes, materials i elements de l'entorn natural i de la comparació dels seus atributs i propietats.
- Reconeixement progressiu de les primeres nocions quantitatives (molt, poc, bastant...) en situacions quotidianes.
- Iniciació en la classificació i el repartiment d'objectes.

Segon cicle

- Observació, exploració i identificació d'elements de l'entorn: objectes, materials, animals, plantes, paisatges, etc., amb actitud de respecte.
- Comparació, correspondència, ordenació i classificació de les qualitats o atributs dels elements de l'entorn. Relacions qualitatives i quantitatives. Reconeixement de patrons, anticipacions i verbalització de regularitats en situacions de la vida quotidiana.
- Reconeixement de situacions en les quals és necessari mesurar.
- Estimacions i prediccions amb unitats no convencionals, de manera contextualitzada i funcional.
- Descoberta de situacions en què es fa necessari mesurar.
- Utilització progressiva d'estratègies de mesura de longitud, capacitat, massa, temps i temperatura.
- Construcció de la noció de quantitat. Quantificadoris bàsics contextualitzats.
- Utilització de material per representar la noció de quantitat.
- Reconeixement de situacions en les quals és necessari comptar. Funcionalitat dels nombres en la vida quotidiana.
- Utilització progressiva d'estratègies per comptar, inclos el comptatge a cop d'ull.
- Aplicació d'estratègies de càlcul per afegir, treure, repartir i agrupar.
- Reconeixement de la modificació de les quantitats i estimacions de resultats en el càlcul.
- Identificació de figures geomètriques que formen part d'elements de l'entorn.
- Representació gràfica i comunicació dels processos que s'han seguit en l'experimentació i la interpretació de resultats.

Competència específica 2. Desenvolupar, de manera progressiva, diferents formes de raonament i procediments del pensament científic, a través de l'observació i la manipulació, per iniciar-se en la interpretació de l'entorn i respondre de manera creativa als diferents reptes i situacions.

La curiositat i la capacitat investigadora és inherent al desenvolupament de l'infant. Al llarg de l'etapa d'educació infantil l'infant anirà trobant solucions o alternatives originals i creatives a diferents qüestions,

CVE-DOGC-A-23038109-2023

reptes i situacions. I ho farà mitjançant l'aplicació de processos inicialment senzills i manipulatius, que progressivament guanyaran en complexitat i requeriran una capacitat més gran d'abstracció, i mitjançant l'autoregulació segons els resultats que va obtenint amb la interacció entre iguals, amb adults i amb l'entorn.

Els processos propis tant del disseny del mètode científic com de les habilitats de pensament computacional, s'iniciarán progressivament en aquesta etapa, mitjançant l'exploració i la investigació, la formulació i comprovació d'hipòtesis, el plantejament de diferents solucions, la descomposició d'una tasca en altres de més senzilles, la interrelació de diferents coneixements, el desenvolupament de l'aprenentatge per causa-efecte, la presa de decisions per assaig-error i el plantejament d'idees i solucions creatives i originals.

En tots els processos i formes de raonament s'ha de despertar en els infants l'ús de la creativitat per resoldre situacions complexes amb solucions creatives i originals en els diferents reptes que es trobaran al llarg de la vida.

Criteris d'avaluació de final d'etapa

- Mostrar autonomia en la gestió de reptes i situacions cada cop més complexes, cooperant amb els altres.
- Utilitzar diferents estratègies per a la presa de decisions amb progressiva autonomia, trobant solucions creatives en resposta a diferents reptes.
- Plantejar i verificar hipòtesis a partir de la manipulació i l'experimentació sobre diferents elements i materials per tal d'entendre els seus comportaments.
- Participar en reptes col·laboratius en petit grup, compartint idees pròpies i escoltant les dels altres des d'una actitud de respecte.

Sabers

Experimentació en l'entorn. Curiositat, pensament científic, raonament lòtic i creativitat

Primer cicle

- Exploració i indagació de l'entorn físic i social amb curiositat i interès.
- Inici en la relació i connexió entre el fet conegut i el que és nou, entre experiències prèvies i noves.
- Desenvolupament d'habilitats com l'observació, la comprovació i l'assaig-error en els contextos de joc i la vida quotidiana.

Segon cicle

- Observació, exploració i experimentació, amb tots els sentits, del moviment, de la força i de l'equilibri.
- Desenvolupament d'estratègies de construcció de nous coneixements: relacions i connexions entre el fet conegut i el que és nou i entre experiències prèvies i noves.
- Aproximació al mètode científic: formulació de preguntes, indagació, contrast, posicionament i aplicació a nous contextos per tornar a formular noves preguntes.
- Desenvolupament d'estratègies per proposar solucions: creativitat, diàleg i descobriment.
- Avenç en les estratègies de planificació i organització de la pròpia acció, mitjançant el diàleg, la cooperació i el consens amb els altres.
- Inici en la verbalització dels processos i dels resultats. Comunicació de l'experiència realitzada i valoració de les aportacions dels altres.

Competència específica 3. Explorar i reconèixer elements i fenòmens del món natural, establint relacions entre la pròpia acció i les conseqüències que se'n deriven, per iniciar hàbits de sostenibilitat i conservació de l'entorn.

L'infant va sentint curiositat i ganes d'interactuar amb l'entorn proper des de ben petit. Els diferents elements que s'hi poden trobar (la terra, l'aigua, les pedres, els animals...) i els fenòmens naturals que va observant atrauen la seva atenció i desperten la seva curiositat.

El vincle amb la natura és un dretinalienable de tots els infants, és funció de l'escola apropar-lo a l'entorn natural perquè el pugui viure, conèixer, respectar i estimar.

El procés d'observació, descoberta i coneixement progressiu de l'entorn no es pot separar d'una progressiva consciència de conservació d'aquest entorn. Al llarg de l'etapa s'aniran incorporant hàbits de sostenibilitat, com el consum responsable o la cura de la natura, primer a través del model de la persona adulta i després en petites accions que l'infant pugui dur a terme de manera autònoma.

Aquest fet contribuirà que, de manera gradual, aprenguin a valorar les oportunitats que ofereix el medi ambient i tot allò que fa possible la vida en el planeta.

Criteris d'avaluació de final d'etapa

- Establir relacions entre els fenòmens del medi natural i la seva incidència en la vida quotidiana a partir del coneixement i l'observació del medi natural.
- Incorporar progressivament els aspectes bàsics de les funcions vitals dels éssers vius: nutrició, relació (en un medi concret) i reproducció, distingint-los dels objectes inerts.
- Conèixer i cuidar amb una actitud de respecte el medi natural, identificant l'impacte de les accions humanes en la conservació i la preservació de l'entorn.
- Establir relacions entre el medi natural i social a partir del coneixement i l'observació dels fenòmens naturals.

Sabers

Indagació en el medi natural. Cura, valoració i respecte

Primer cicle

- Observació i exploració de l'entorn planificant i ordenant la pròpia acció.
- Descoberta dels efectes de les pròpies accions en el medi natural.
- Manipulació i experimentació d'elements de l'entorn natural amb cura i respecte.

Segon cicle

- Experimentació amb elements naturals (aigua, terra i aire). Descobriment de característiques i comportaments (pes, capacitat, volum...).
- Ús d'instruments d'observació tant analògics com digitals: luples, balances i sensors per a la recollida i l'anàlisi posterior de dades.
- Constatació dels efectes de les pròpies accions en elements del medi natural.
- Identificació i repercussió dels fenòmens naturals en la vida quotidiana.

CVE-DOGC-A-23038109-2023

- Coneixement progressiu del model d'ésser viu. Funcions vitals que realitzen els éssers vius: nutrició, relació i reproducció.
- Distinció dels éssers vius enfront dels objectes inertes.
- Introducció progressiva del concepte de sostenibilitat.
- Respecte pels éssers vius i els recursos naturals.

Eix 4. Un infant que forma part de la diversitat del món

L'infant des que neix s'interrelaciona amb els altres en un entorn concret. El primer grup social amb el qual estableix relacions i vincles és la família, nucli que li proporciona benestar, seguretat, atenció i estima, i a la vegada li facilita experiències vitals relacionades amb la quotidianitat.

Al llarg del temps establirà relacions amb altres grups formats per persones diverses que aniran ampliant la seva perspectiva envers els altres, s'anirà adonant de les diferències individuals i col·lectives, i prendrà consciència que la relació amb els altres implica comportaments diferenciats.

Cada un dels grups socials amb els quals interactua l'infant li transmet valors, costums, normes, història, llenguatge...; en definitiva, un seguit de trets culturals i socials que podran enriquir el seu bagatge personal.

El procés de socialització, que s'inicia en el moment de néixer i que anirà afermant al llarg de la vida, és fonamental per al seu desenvolupament personal i psicosocial: per anar adquirint sentiment de seguretat i confiança, per crear vincles afectius amb els altres i per relacionar-s'hi amb respecte i empatia tenint com a referent els drets humans. L'establiment d'aquests vincles afectius de qualitat amb les persones significatives que l'envolten potenciarà la interacció i la curiositat infantil per coneixer i comprendre com funciona la realitat.

En l'etapa d'educació infantil, l'infant anirà desenvolupant el sentiment de pertinença al seu entorn proper. El grup de referència es converteix en una petita comunitat de vida en la qual es duen a terme les habilitats socials i en què cada persona pot expressar les seves necessitats, respectant les dels altres. I és en aquest grup de referència on anirà aprenent a gestionar i a resoldre els conflictes de manera dialogada, evitant qualsevol tipus de violència.

La riquesa de conviure en un entorn divers ètnicament i culturalment ofereix una perspectiva oberta i inclusiva en les relacions, facilita el coneixement de les diverses manifestacions culturals presents en la societat i el desenvolupament d'actituds d'acceptació, respecte, reconeixement i igualtat.

Les competències específiques d'aquest eix tracten de la necessària correlació entre la construcció de la pròpia identitat i les interaccions amb l'entorn social i cultural, ressaltant la importància d'afavorir i promoure interaccions sanes, sostenibles, igualitàries i respectuoses.

Competències específiques de l'etapa

Competència específica 1. Avançar en la relació amb els altres en condicions d'igualtat, creant lligams, per construir la pròpia identitat basada en els valors democràtics i de respecte als drets humans.

Els infants estableixen relacions interpersonals des de ben aviat. A les primeres edats és freqüent veure jocs conjunts en els quals es donen experiències i vivències compartides. Aquestes primeres situacions relacioanals són la llavor d'interrelacions més profundes que seran fonamentals per a la construcció de la pròpia identitat.

A mesura que els infants van desenvolupant les habilitats sociocognitives, les relacions es van tornant més riques i complexes i es van adonant que tenir experiències compartides els ajuda a entendre i interpretar com se senten i pensen els altres i, gradualment, a posar-se en el lloc de l'altre.

De mica en mica, a través d'aquestes experiències compartides amb els altres infants, neix l'afecte, la confiança i les complicitats que donaran lloc a les primeres amistats. I, a la vegada, també sorgeixen els